

Norgga dokumeantaárbi: ohcanbagadus

Den Máilmmi dokumeantaárbbi Norgga lávdegoddi lágida 2022:s ođđa nominašuvdnavuoru man ulbmil lea viiddidit Norgga dokumeantaárbbi, UNESCO Memory of the World-programma našuvnnalaš registara. Váalljeneavttuid vuodđun leat riikkaidgaskasaš eavttut mat leat čilgejuvvon [General guidelines of the Memory of the World \(MoW\) Programme](#) ja [riikkaidgaskasaš nominašuvdnaskovis](#). Dasa lassin galgá našuvnnalaš registtar vuhtiiváldit daid lassieavttuid mat logahallet kultuvrra ja servodaga Norggas.

Gulahallandieđut

Jus dus leat jearaldagat UNESCOs Memory of the World-programma, Norgga dokumeantaárbbi dahje nominašuvdnaproseassa birra, de váldde áinnas oktavuoda:

- máilmmi dokumeantaárbbi Norgga lávdegotti jođiheddiin, Marthe Hommerstad marthe.hommerstad@nb.no tlf. 93441843
- nubbinjođiheddiin Espen Olavsson Hårseth espen.olavsson.harseth@annomuseum.no tlf. 97185649
- máilmmi dokumeantaárbbi Norgga lávdegotti čállingottiin Kulturdirektoráhtas, Andreas Knutson andreas.knutson@kulturdirektoratet.no, tlf. 48135648 dahje Martine Kaspersen martine.kaspersen@kulturdirektoratet.no, tlf. 93682449

Norgga dokumeantaárbi gávdno Kulturdirektoráhta neahttasiidduin:

<https://www.kulturdirektoratet.no/fag/museum-og-kulturarv/norges-dokumentarv>

Movt nomineret dokumeantaid Norgga dokumeantaárbái?

Visot nominašuvnnat fertejit devdojuvvot ja sáddejuvvot elektrovnalaččat Kulturráđi ohcanportála bokte mii gávdno neahttasiiddu: <https://www.kulturdirektoratet.no/fag/museum-og-kulturarv/norges-dokumentarv>

Nominašuvnnat mat sáddejuvvot eará ládje eai árvvoštallojuvvo.

FUOM! Muite vurket nominašuvdnaskovi iežat dihtoris ovdalgo sáddet dan, jus skovi sádden ii dattetge soaitte lihkestuvvat.

Nominerenáigemearri lea borgemánu 31. beaivvi 2026

Dárkkuheamit

Dokumeantaid čáliheapmi Norgga dokumeantaárbái mearkkaša vuosttažettiin čalmmusteamii ja árvvus atnima iige mielddisbuvtte njuolggo ekonomalaš váikkuhusaid. Formálalaččat ii leat vejolaš sisačáliheamis makkárga mearkkašupmi eaiggátvuhtii, hálddašeapmái dahje materiálageavaheapmái.

- Sihke priváhta olbmot, organisašuvnnat ja ásašusat sáhttet nomineret Norgga dokumeantaárbái.
- Dakkár oktavuodain go dokumeanttat gávdnojit mánngga sajis, dahje jus leat mánnga eaiggáda dahje hálddašeaddji, de fertejit addojuvvot dárkilis dieđut dan birra.
- Nominerejuvvon dokumeanttat fertejit leat čielgasit beaiváduvvon ja ráddjejuvvon. Oppalaččat čilgejuvvon dokumeanttat eai dohkkehuvvo árvvoštallamis.
- Norgga dokumeantaárbi ii sáhte fátmastit buot priváhta dahje almmolaš arkiivvaid, vaikko man dehálaččat livčče.
- Dušše dokumeanttat mat devdet ovttá dahje mánnga dain čuovvovaš namuhuvvon eavttuin (eavttut 1.-5.) berrejit nominerejuvvot.
- Mihttu lea viiddidit registara mii addá viiddis ja ovddasteaddji gova Norgga dokumeantaárbbis, ja danne leat visot nominašuvnnat oassin ollislaš árvvoštallamis.
- Go dokumeanttat leat čálijuvvon Norgga dokumeantaárbái, de eai sáhte rievdaduvvot dahje ođđasis definerejuvvot. Spiehkastat dás sáhtta leat audiovisuála dahje digitála materiála, danne go teknihkalaš rusttegiid ovdáneapmi sáhtta gáibidit ahte dát rievdaduvvo.

Árvvoštallaneavttut

Dokumeanttaid našuvnnalaš mearkkašupmi ferte duodášuvvot ovttá dahje mánngga čuovvovaš eavttuid bokte:

1. Historjjálaš mearkkašupmi: Maid muitalit dokumeanttat min historjjá birra?

Dokumeanttat sáhttet guoskkahit politihkalaš dahje ekonomalaš ovdánemiid, dahje sosiála dahje vuoiŋgalaš lihkahusaid; njunušolbmuid Norgga historjjás; dáhpusaid main lea našuvnnalaš mearkkašupmi; dihto báikkiid čadnon áiggiide, dáhpusaide dahje olbmuide; fenomenaid; árbevirolaš vieruid; ovdáneami gaskavuodain gaskal stáhta ja siviilaservodaga; rievdamiid eallinvugiin ja kultuvrras; jorggáldaga historjjás, dahje mávssolaš innovašuvnna; erenoamáš buori kvalitehta ovdamearkka čadnon dáidagii, girjjálašvuhtii, diehtagii, teknologijii, valáštallamii dahje eará osiide eallimis ja kultuvrras.

2. Árvi čadnon hápmái ja stiili

Dokumeanttaid árvi sáhtta leat fysalaš iešvuodas. Muhtun dokumeanttat eai soaitte orrot erenoamážat dien dáfus - ovdamearkka dihte giehtačállojuvvon čállosat dahje mašiidnačállojuvvon dokumeanttat - muhto dain sáhttet liikká leat stilistihkalaš kvalitehtat dahje persovnnalaš čanastagat mat ánsšáit fuomášumi. Eará hámat dokumeanttat sáhttet čájeht innovatiiva kvalitehtaid, alla dáiddalaš dási dahje eará mihtilmasvuodaid. Ovdamearkka dihte: dokumeanttat sáhttet leat erenoamáš buorit šládjaovdamearkkat; dain sáhttet leat earenoamáš buorit kvalitehtat čábbodaga ja duddjoma dáfus; dat sáhttet leat ođđa dahje eahpedábalaš gaskaoapmi; dat sáhttet leat ovdamearkkat dakkár dokumentašládji mii dál lea boarásmuvvan dahje heaittihuvvon.

3. Sosiálalaš, servodatlaš dahje vuoiŋgalaš mearkkašupmi

Dokumeanttaid mávssolašvuhta sáhtta maidái boahtit ovdan dan sosiálalaš, kultuvrralaš, vuoiŋgalaš ja oskolaš árvvu bokte, earenoamáš mearkkašumiin dihto joavkkuid identitehtii ja sosiála

oktiigullelašvuhtii. Nominašuvnnat dán eavttu vuodul fertejit čájehit ahte dokumeanttain lea mearkkašupmi olbmuide geat ellet odne.

4. Áidnalunddotvuohta dahje hárvanašvuohta

Sáhhtágo dokumeantta dahje čoakkáldaga lohkat áidnalunddogin (áidna iežas šlájasa mii goassege lea ráhkaduvvon) dahje hárvanažžan (okta moaddásis mat leat seilon stuorát logus)? Dát iešvuohta sáhhtá gáibidit čilgehusa: Čoakkáldat, čálus dahje eará materiála sáhhtá leat áidnalunddot, muhto ii dárbbáš leat hárvanaš. Gávdnojit eará čoakkáldagat dahje dávvirat mat sulastahttet, muhto eai leat juste ideanttalaččat.

5. Dilli

Dokumeantta dilli ii leat iešalddis mihttun das man mávssolaš dat lea, muhto lea relevánta dasa ahte sáhhtá go dan čálihit. Sakka billahuvvan dokumeanta sáhhtá leat eahpedohkálaš jus sisdoallu ja hápmi leat nu hedjonan ahte ii leat vejolaš divvut. Nuppe láhkai fas sáhhtá leat nu ahte dokumeanta leat áibbas ollis, muhto dat vurkkoduvvo hejot dahje eahpesihkkarit, ja danne sáhhtá leat riskadilis. Sorjavaš áššebáhpira dahje čoakkáldaga šlájasa berre nominašuvnna čilgehus leat nu dárkil ahte diehtá dálá riskka ja/dahje seailluhandárbbu. Dát lea vuodđun go galgá bearráigeahččat dili ja sihkkarvuođa jus sisačálihuvvo.

Árvvoštallama birra

Árvvoštallan lea komparatiiva ja relatiiva. Lea veadjemeahttun ollislaččat árvvoštallat dokumeanttaid kultuvrralaš mearkkašumi. Mearrádus galgágo dokumeanta čállojuvvot Norgga dokumeantaárbái, lea iešalddis dokumeanttaid árvvoštallama boadus, gehččojuvvon árvvoštallaneavttuid ektui.